

IH SKUPNOSTIH • UTRIP ŽIVLJENJA V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH • UTRIP ŽIVLJE

Srečanje starejših krajanov

Na predvečer praznika OF 26. aprila so se v prostorih osnovne šole Vlade Miklavc Vrhovci zbrali krajanji, stari nad 70 let in predstavniki družbenopolitičnih organizacij krajevnih skupnosti Vrhovci.

Kot vsako leto je bilo tudi letos to srečanje namenjeno v znak pozornosti in spoštovanja do teh krajanov, ki so že dali svoj delež pri graditvi krajevnih skupnosti v vojnem in po-vojnem obdobju.

Predsednik sveta krajevnih skupnosti Vrhovci Drago Maroš je prisotne seznanil z aktualnimi družbenopolitičnimi dogodki in o predvidenem razvoju krajevnih skupnosti ter se jim zahvalil za dosedanje aktivnost, ki so jo prispevali svojem kraju. Srečanje so popestrili s svojim nastopom cimbani VVO Angele Miklavc-Mami, učenci osnovne šole Vlado Mi-

klavc Vrhovci, pevski zbor Ivan Cankar pod vodstvom Toneta Bračka in gledališki igralec Janez Škof. Sledila je skromna zakuska, ki se je podaljšala v prijetno in zadovoljno medsebojno kramljanje. Povedali so, da so zelo veseli in zadovoljni, ker jih družba ni pozabila in ponosni na razvoj svojega kraja.

Predsednica komisije za zdravstvo in socialno varnost pri Svetu KS Vrhovci Marija Marolt je že v uvodnem nagovoru povedala, da imajo organizatorji tega srečanja še veliko lepih načrtov za naprej, ki bi jih želeli realizirati skupaj s starejšimi krajanji. V mislih imajo razna predavanja s področja zdravstva, socialnega varstva, prometa. Radi pa bi organizirali tudi razstavo njihovih ročnih izdelkov.

Marija Vrhovec
Cesta na Bokalce 3
LJUBLJANA

V KS VRHOVCI

Borci in aktivisti OF

Zbrani na letni konferenci v osnovni šoli Vlado Miklavc so v uvodu letne konference prisluščali prisrčno dobrodošlico pionirske organizacije, z željami po dobrem sodelovanju, zdravju in osebnih sreč ter izrečeni zahvali za uspešno opravljenem delu v boju proti okupa-torju v času NOB in priporjeno svobodo katero danes uživajo mladi. Objubili so, da bodo kot pionirji po svojih močeh čuvali priporjeno svobodo in našo samoupravno socialistično ureditev.

Letni konferenci ZB je prisostvovala tudi delegacija mladine iz osnovne šole, predstavniki sosednjih organi-zacij ZB, Brda in Kozarij, predstavnik SZDL, ZRVS, ZVVI, RK in sveta KS iz Vrhovci. Prisotni so poslušali obsežno poročilo predsednika, kateri je orisal zunanjo in notranje politično situacijo, delo izvršnega odbora za enoletno obdobje ter podal osnove programa dela za leto

1984. Podano je bilo finančno poročilo in poročilo nad-zornega odbora.

V razpravi katerega je sledila po poročilih je bilo zaznati, da so člani ZB živo zainteresirani kljub starosti, da se k gospodarskim težavam pristopi takoj z vso resnostjo in odgovornostjo v duhu sprejetih stabilizacijskih ukrepov. Borci zahtevajo, da se odločneje ukrepa proti netilem vnašanja spletke tako političnih kot gospodarskih in da se odloči o položaju v posebnih pooblastilih ljudje, kateri nam delajo gospodarsko in politično škodo. Borci so odločno pripravljeni braniti naš dogovorjeni sociali-stični sistem, skovano bratstvo in enotnost narodov in narodnosti Jugoslavije. Še odločneje se bodo zavzeli, da se ohranijo in prenašajo tradicije NOB.

Objubili so borčevsko pomoč osnovni šoli Vrhovci ter bodo z zadnjimi močmi dopolnili program iz zgodovine NOB v domačem kraju, kateri naj bi služil kot pomnik bodočim mladim rodovom.

Še naprej bodo delali v SZDL in samoupravnih orga-nih KS v SLO in DS.

Še nadalje bo ostala odločno začrtana usmeritev skrb za socialno in zdravstveno ogrožene člane ZB, sodelova-nje s sosednjimi organizacijami ZB – Brdo, Vič, Kozarije in Stane Sever.

STANE ŽEROVNIK

ZAKAJ TAKO?

Bomo spet predolgo čakali?

V krajevni skupnosti Trnovo imajo poleg ostalega dela na skrbi tudi potek priprav na prenovi Eiprove ulice. Le-ta je namreč za KS zelo pomembna, saj naj bi potem, ko bo prenova končana, ta del Ljubljane predstavljal živo staro mestno jedro. V zgradbah ob Eiprovu bodo lokalni storitvene obrti, precej prostora bodo do-bili tudi gostinci ter obrtniki, ki bodo izdelovali stvari, zanimive za domače in tuje goste. V KS Trnovo pa se zdaj bojijo, da bo namesto prijet-nega lokala v hiši na Eiprovu 5 nastala obrtniška delavnica, ki že zdaj – vsaj po svoji zunanji podobi – Trnovemu ne dela posebne časti. Gre za delavnico obrtnika na Karunovi 4 b, kjer izdelujejo lesene predmete. To hišo je treba zaradi ureditve nove trnovske soseske zdaj po-dreti, obrtnika pa preseliti. Krajevna skupnost ne soglasja, da bo obrtnik dobil prostore na Ei-provu 5. Pri Zilovem ozdu Urejanje stavbnih zemljišč, enota Vič, pravijo, da je odbor za pre-novo preselitev odobril, kaj in kako pa bosta potem hiša in njena okolica zgledali, pa bodo že poskrbeli inšpektorji in vsi ostali, ki se s takimi stvarmi ukvarjajo. To je seveda lahko res, vprašanje je le, če se o vseh teh rečeh enkrat za spremembo ne bi dogovorili že prej in ne tako kot ponavadi, ko bo že nekoliko pozno. Smo res pozabili na tisti dobri stari slovenski pregovor »Bolje v rabi v roki kot golob na strehi«?

Svet potrošnikov KS Milan Česnik je obravnaval...

Na svoji 2. seji dne 19. 4. 1984 je Svet potrošnikov KS Milan Česnik sprejel naslednje sklepe:

1. Soglasje za mini okrepčevalnico v namenski prikolici IMV Novo mesto na Jadranski ulici 19 bo podal šele, ki bo ponudnik pridobil priporočilo FNT VTOZD Fizika ter VTOZD Matematika in mehanika, da podpirajo po-stavitve kioska. Ponudba naj bi bila več vrstna z hladnimi in toplimi napitki brez-alkoholnimi pijačami, razna cvrtja, topli sendviči in razne mesne jedi iz elektro žara. Za občne postavitev tega kioska ni zanimiva.

2. Ponudnik za opravljanje gostinske dejavnosti – okrepčevalnice na Tržaški 17 bo eventualno dobil soglas-je, šele ko bo pridobil soglasje hišnega sveta, ter predložil SP načrt adaptacije poslovnega prostora.

3. O soglasju k postavitvi kioska za tople malice na križišču Langusove in Tržaške ceste bo Svet potrošnikov razpravljal potem, ko se bo odločil v zvezi z opravljanjem gostinske dejavnosti na Tržaški cesti 17.

4. Svet potrošnikov je podal soglasje k postavitvi kios-ka za maloprodajo sadja in zelenjave na vogalu Tržaške in Jadranske z uporabo standardnega, tipiziranega kios-ka.

5. Svet potrošnikov daje pobudo, da se bolje uredi lokal bivše mlekarne na Tržaški 24, ker kazi videz v KS, ter ne koristi potrošnikom.

6. Svet potrošnikov daje pobudo, da Mercator TOZD Dolomiti prouči možnost, da bi ponovno usposobil jedil-nico s ponudbo nekaj menuev v času kosila nad bifejem na Tržaški 37 b ter poskrbel za boljše urejenost samega bifeja.

7. Povzetke sklepov in rezultate dela Sveta potrošni-kov naj objavi Naša komuna.

Marija Drofenik

IZ HORJULSKE DOLINE KORUZA, KROMPIR, PŠENICA

Pregon barjanskih tal

V teh dneh se bo končala ureditev prve faze, hidro in agro melioracij v Horjulski dolini. Zajela je okrog 145 ha zemljišč med Horjulom in Za-klancem. Nekaj več kot polovico zemlje je v lasti splošnega ljudskega premoženja, preostalo pa imajo kmetje.

Po ureditvi Horjulke je VGP TOZD Hidroin-ženiring izdelal projekte za hidromelioracijo Hor-julske doline v treh delih. Prvi, največji, je med Horjulom in Zaklancem, naslednji, 100 ha, med Horjulom in Vrzdencem ter zadnji, 119 ha obse-gajoč, pa med Zaklancem in Šujico.

Kot smo že zapisali, zaključujejo dela na prvem delu meliorirane Horjulske doline. Investitor je SOZD KIT delovna organizacija kmetijska za-druža Ljubljana s sredstvi kmetov, banke in Zve-ze vodnih skupnosti Slovenije. Skupna vrednost naložbe je 12 milijonov po cenah 1981. leta. Izvajalec del v prvi fazi je »14. oktober« iz Gor-nje Radgone.

»84 kmetov je z veseljem pristopilo k skupnosti in izvedbi melioracij,« je opredelil razmerje kme-tov do teh velikih del direktor Kmetijske zadruge Ljubljana Jože Tanko. »Po želji kmetov smo tudi naredili odprt sistem jarkov, ker so zemljišča sla-be kakovosti in ker je ob dežju izjemno velik pritok voda z okoliških hribov. Za jarke so izko-pali okrog sto tisoč kubičnih metrov zemlje. Na-suli so jo na vmesne parcele in ukrivili tako, da bo zagotovljen odtok vod s kmetijskih površin. Za-vedati se moramo, da je bilo okrog polovico zem-ljišč barjanskega značaja in je na njih rasla le kisla trava.«

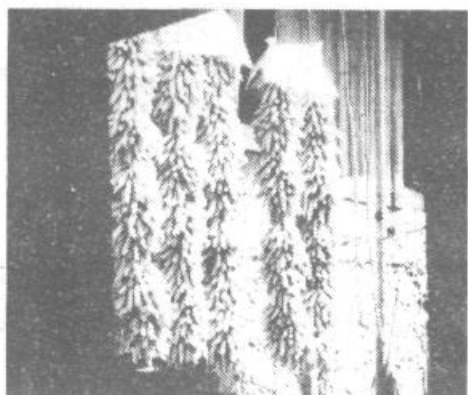
Kmetje že obdelujejo meliorirana zemljišča. Posejati bodo silažno koruzo in pšenico ter posa-dili krompir. Seveda prvo leto še ne bo dosežen maksimalni pridelek, saj se bo morala tudi mrtvi-ca po založnem gnojenju navaditi na novo, po-membno funkcijo. Jeseni bodo izvedli še zložbo zemljišč, tako, da bo omogočeno sodobno pride-lovanje. SLP ozemlja bodo dobili združeni kmetje v 20-letno obdelavo.

»Predvidevamo, da bomo jeseni pričeli z melio-racijami ozemlja med Horjulom in Vrzdencem, 1985. leta pa s preostalim zemljiščem. Pri tem bomo tesno sodelovali z Območno vodno skup-nostjo Ljubljana – Sava, ki bo preko njene zveze tudi preskrbela pretežni del sredstev za to hidromelioracijo.

To pa niso vsa tovrstna dela v naši občini. Pripravljamo se na hidromelioracijo 245 ha veli-kega ozemlja Dobravica. Ta je 85 odstotno v splošni ljudski lasti. Tudi tam naj bi uvedli odprte jarke in prepričani smo, da bo prišel s teh zemljišč obilnejši pridelek že 1985. leta.

Za vsa dela pa moram reči, da potekajo pod izjemno težkimi pogoji in s kmeti občudujemo delavce, ki vestno izpolnjujejo delovne naloge,« je zaključil pripoved sogovornik.

S.J.

Do melioracije je bil znaten del ozemlja med Horjulom in Zaklancem primeren le za rast ki-slih trav, saj so tam znatne barjanske površine. Po hidro in agro melioraciji se bodo zemljišča izboljšala in tudi kmetje iz Horjulske doline bo-do lahko pridelovali najzahtevnejše poljedelske rastline.

LISTI IZ ZGODOVINE OBRTI – II

Govoreče oči ilegalcev

Mi, ki nismo doživljali II. svetovne vojne, si težko zamišljamo življenje v mestu. Vsaka hiša, vsak pro-stor v njej ima svojo kroniko vsakodnevnih in izje-mnih dogodkov.

Izjema ni bila niti gostilna Krčon, ki je do 1947. leta stala na mestu, kjer je sedaj zgradba občinske skupščine.

Zanimiva je lahko še ena primerjava. Vsak pro-stor, vsake hiše ima svojo zgodovino boja za obsta-nek in osvobodjenje. Tudi skupni spominski blok NOB Krčonovih je sestavljen iz štirih, močno razli-čnih prekatov.

Pokojni oče Viktor se je pri stricu na Reki izučil za peka. Naučil se je govoriti italijansko, žal je okusil

goste pustili pri miru,« je izostrila delček medvojne-ga dogajanja v njihovi gostilni Marija.

Vse ni potekalo tako neopaženo kot bi lahko izluščili iz teh vrstic. Policaj z Bleiweisove ulice je poročal postaji, da se v gostilni Krčon zbira »revolu-cionarna mladina in, da jo tam podpihujejo k vzrat-nim dejanjem.« Na srečo je ovadbo prestregel akti-vist OF na policiji in, ko jo je pokazal Mariji, je dodal: »Gospa, midva nič ne veva o tem.«

»K nam niso prihajali le na nepoklicanem očem skrite pogovore. Spominjam se moškega, ki je prvo leto vojne s pomočjo palic prihajal na večerjo. Ve-dno sem mu postregla s krepko jedjo. Ob osvobodit-vi Ljubljane se je spet prikazal. Bil je v partizanski uniformi in je dejal: »Prišel sem se zahvaliti za hrano, ki ste mi jo dajali 1941. leta, ko sem se zdravil zaradi ozeblin. Takrat sem si rekel, če ostanem živ, bom prvo pot v Ljubljani namenil k vam,« je pridala še en drobce iz tistih dni.

Ker so bila živila na karte, je morala gostilničarka imeti za izdane obroke primerno število kart. Pobrali jih je morala že ob naročilu. Kvestorini so to pogosto preverjali. Ker se je pri Krčonu hranilo precej akti-vistov in drugih sodelavcev OF, ki niso imeli kart, je goste gospodinja zaščitila tako, da jim je povedala, koliko so »plačali« za jed, sama pa je večkrat na zahtevo kvesturina plačala znatno podkupnino, da je niso ovadili zaradi prekrška.

K Mariji Bizjak-Krčonki so se radi zatekali po obleke za otroke in odrasle. Mnogim so njihova oblačila ter obleke nekaterih Trnovčanov pomagale premagovati gorje taborišč, požigov in plenitev so-vražnika.

»Pri nas se je med vojno večkrat oglašil igralec Lojze Potokar. Nekoč je prišel z bližnje domobran-ske postojanke po vino mlad vojak. Lojze mu je namignil: »Pobček, te cune vrzi dol, pa pojdi domov in očetu pomagaj na kmetiji!« Domobranec je odšel. Lojzetu sem svetovala naj tudi on hitro odide. Ni preteklo četrte ure, so že bili domobranci pri nas. Naredila sem se nevedno, ker gostilničarka pravilo-ma nič ne vidi in ne sliši. V takih časih, kot smo jih preživljali takrat, pa ni smela nikdar pozabiti tega pravila.

Ob vseh teh utrinkih, ki združujejo pogum, samo-zavest, kljubovanje in pomoč, pa se Mariji Bizjak utrne v srcu pogosto tudi zven bolečine ob spomnu na pokojna nečaka Radota in Rudija Pešlja. Rudi je bil skladatelj in kapelnik godbe IX. korpusa, ki je bil ustanovljen 20. decembra 1943. leta v Gorenji Tre-buši. Zahrbno so ga umorili bežeči belogardisti, ko je zaostal za enoto, ki je hitela nekaj dni pred svobodo proti Trstu, da bi tam zaigrala osvobodite-ljem.

Zaboli jo zato, ker je tako kot njihova gostilna, pribežališče aktivistov in sodelavcev NOB, pozabljen tudi njun prispevek k osvoboditvi domovine izpod tujega jarma.

STANE JESENOVEC

Članica okrožnega komiteja SKOJ rajona Vič Nena Luzar-Zora je o delu Marije Biz-jak (na sliki) med NOB med drugim zapisa-la: »Kljub temu, da je bila tov. Bizjakova leta 1943 ovadena, imela doma preiskavo in bila dvakrat zaslišana na kvesturi, nam vse-eno ni nikdar odrekla pomoči. Vseskozi je delala požrtvovalno in predano ne glede na nevarnosti in če ne bi imeli zatočišča pri njej, se večkrat ne bi vedeli kam obrniti.«

tudi fašizem. Ko so Italijani prvič korakali po Tržaški cesti, je 16 letni Majdi in 13-letni Zmagi svarače dejal: »Punčki, ne vesta, kaj nas čaka!« Tolažil je tudi jokajočo ženo.

Z ilegalci ni imel stika. Ker je bil tako neobreme-njen, je lahko samozavestno nastopal proti Italia-nom, ki so nekajkrat preiskali gostilno in premetali stanovanje.

Kamo močno se je zavedala nedovoljenega počet-ja Marija Bizjak in možnih posledic, je prav gotovo izraženo v priznanju da so spali s pripravljenimi kovčki ob posteljah.

»Po nenavadnem izrazu oči sem spoznavala ilegal-ce. Običajno je prišel eden, čez nekaj časa pa sta se mu priključila še dva. Navadno so prihajali dopol-ni, ko so bile gostilniške sobe prazne. Med ilegalci, ki so najpogostejše zahajali k nam, so bili tudi tako imenovani »Mariborski študenti«. Zanimivo je, da so policaji opravljali preiskave pri nas, medtem ko so